

Bemærkninger til lovforslaget

Allerede i den betænkning, der den 26. juni 1946 blev afgivet af et udvalg nedsat af landstinget til behandling af forslaget om ændring af straffelovstillægget angående forræderi og anden landsskadelig virksomhed, fremhævedes det særlige resocialiseringsproblem, som opstod som følge af det store antal dømte, og nødvendigheden af, at der i størst muligt omfang åbnedes dem mulighed for at vende tilbage til samfundet som nyttige borgere. Udvalget henstillede til justitsministeren at overveje spørgsmålet om en amnesti, der tog sigte på at lette de mindre forbryderes tilbagevenden til samfundet.

Efter forudgående forhandling med partierne fremsatte justitsminister Elmquist i maj 1947 forslag til lov om generhvervelse af visse i medfør af straffelovstillægget angående forræderi og anden landsskadelig virksomhed frakendte rettigheder. Forslaget, der findes i rigsdagstidende 1946—47, tillæg A. sp. 3953 ff., blev vedtaget uændret af begge ting og stadfæstedes som lov nr. 239 af 1. juni 1947.

Der var under forhandlingerne dengang enighed om, at der ikke kunne være tale om amnesti i egentlig forstand — eftergivelse af strafansvaret for en gruppe forbrydelser med den virkning, at strafforfølgning ikke kan rejses, at indledet forfølgning standses, og at fuldbyrdelse af idømte straffe bortfalder — allerede fordi størsteparten af dem, der kunne være tale om at give amnesti, var eller meget snart ville blive prøveløsladt. Endvidere var man enige om, at der alene kunne være tale om den forelåede lempelse i reglerne om rettighedsfortabelse, som tilsigtede at lette resocialiseringen af denne store gruppe for forhold af politisk karakter domfældte, hvoraf størstedelen ikke iøvrigt havde været i konflikt med straffeloven, men som nu — omtrent samtidig — skulle løslades efter afsoningen af straffe, der efter den for borgerlige forbrydelser fulgte udmålingspraksis måtte betegnes som langvarige.

Spørgsmålet om en amnesti omfattende dem, der er dømt i medfør af straffelovstillægget, og som under hensyn til karakteren af deres forhold har fået forholdsvis lave straffe, har senere flere gange været

rejst, senest i landstinget den 10. februar 1950 ved et spørgsmål til den daværende justitsminister. Det anføres, at det nu 5 år efter besættelsens ophør vil være rimeligt at slå en streg over virkningen af de nævnte forsyndelser mod det nationale fællesskab, således at alle de rettigheder, de pågældende har mistet som følge af de dem overgåede domme efter straffelovstillægget, tilbagegives dem.

Det drejer sig herved ikke alene om de i lovbekendtgørelse nr. 368 af 6. juli 1946 § 6 opregnede rettigheder, hvis fortabelse tildels er noget for disse domfældte særligt, men tillige om rettigheder, de har mistet efter de i lovgivningen iøvrigt gældende regler om fortabelse af rettigheder som følge af straf. Disse regler, hvoraf størstedelen findes i lov nr. 88 af 15. marts 1939, gælder for alle domfældte. Den nævnte lov ophævede de indtil da gældende regler om tab af borgerlige rettigheder efter bestemmelse i straffedommen og ændrede en lang række lovs bestemmelser om betingelserne for at udøve de i disse omhandlede rettigheder. Som følge af de idømte straffes størrelse har de medført rettighedsfortabelse for praktisk talt alle dem, der er dømt i medfør af straffelovstillægget af 1. juni 1945.

En ændring af disse almindelige regler om fortabelse af rettigheder som følge af straf må i det hele anses for påkrævet, og forslag hertil agtes fremsat. De gældende regler, der er strengere end f. eks. i England og langt strengere end i Sverige, som praktisk talt ikke kender rettighedstab som følge af straf, må anses for forældede og modvirker de bestræbelser, der udfoldes for at resocialisere personer, der har afsonet frihedsstraf. Spørgsmålet om en dybtgående ændring af disse regler i retning af dem, der gælder i Sverige, har været rejst under drøftelser med sagkyndige fra de andre nordiske lande, og den nylig nedsatte straffelovskommission, for hvilken professor Hurwitz er formand, har efter justitsministeriets anmodning arbejdet med forslag til en løsning af netop dette problem, hvortil iøvrigt også professor Vinding Kruse har ydet et bidrag i en artikel i „Juristen“ 1950, p. 33 ff.

Kommissionens betænkning, der vil foreligge i den allernærmeste fremtid, forventes